

Riksdagens protokoll 1999/2000:3

Onsdagen den 15 september

Protokoll
1999/2000:3

Kl. 9.00 – 10.39

1 § Särskilt anordnad debatt om EU:s miljöstöd och bidrag till landsbygdsutvecklingen

Anf. 1 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Anledningen till att vi från Kristdemokraternas sida begärde denna extradebatt om jordbruket är dessvärre inte speciellt upplyftande. Det handlar nämligen om ett misslyckande som innebär att Sverige som nation ser ut att gå miste om ca 3,5 miljarder, alltså 3 500 miljoner svenska kronor ur EU-kassan. Det är ett misslyckande som innebär att den svenska lantbruks- och livsmedelsnäringens konkurrensförhållande till omgivande länder ytterligare försämras. Det är ett misslyckande som innebär att omställningen till ett mer miljövänligt jordbruk bromsas upp och att de öppna landskapen riskerar att växa igen. Detta sker ovanpå att regeringen enligt uppgift i budgeten kommer att föreslå en ökad beskattning av jord- och skogsbruket och landsbygden med några hundra miljoner.

Fru talman! Under lång tid har vi hört ett annat budskap från regeringen och jordbruksministern – att man skulle satsa på lantbruket och att man skulle lätta på den extra skatteryggsäck som Sveriges bönder bär på. Vad är detta värt i dag? Min fråga till ministern är om hon verkligen kan fortsätta att ansvara för en politik som underminerar det svenska jordbruket och därigenom slå ut svenska miljö- och djurhållningsmässigt bra producerade livsmedel från marknaden. Känner ministern att det finns trovärdighet kvar gentemot den näring som hon är politiskt ansvarig för, eller drar hon nu någon annan slutsats, eller kommer hon nu att kompensera lantbruket med nationella medel? Det skulle ju vara ett sätt att ta sig ur detta.

En annan fråga som jag hoppas att denna debatt ska ge ett svar på är om det finns en majoritet här i Sveriges riksdag för att reparera detta misslyckande. Signaler har ju kommit från regeringens stödpartier om att det inte är acceptabelt med de förlorade miljö- och landsbygdsutvecklingsmedlen. Därför vill jag fråga Jonas Ringqvist och Gudrun Lindvall: Kommer ni att satsa på att vi får nationellt satsade medel för miljöprogram och landsbygdsutveckling?

Anf. 2 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Centerpartiet har begärt denna särskilda debatt därför att den svenska regeringens agerande i förhandlingarna kommer att resultera

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

i en katastrofal situation för det svenska jordbruket och för den svenska landsbygden. Beslutet innebär att Sveriges bönder går miste om miljardbelopp som skulle ha kunnat användas bl.a. till en fortsatt miljöomställning i det svenska jordbruket.

Sverige har av kommissionen erhållit en mycket dålig tilldelning av EU-medel inom ramen för den s.k. landsbygdsförordningen. Denna innebär att viktiga program för t.ex. miljöåtgärder i jordbruket, stöd till mindre gynnade områden, investeringsstöd, stöd till nyetablerade bönder, landsbygdsutveckling m.m. blir mindre. Förutom minskade möjligheter till en fortsatt miljöomställning blir det alltså sju mycket magra år för svenskt jordbruk om inte regeringens fallissemang i förhandlingarna rättas till här i Sverige.

Min fråga blir alltså: Vilka åtgärder avser regeringen att vidta? Och finns viljan hos övriga här närvarande partier att tillsammans med oss göra någonting som rättar till regeringens agerande? Jag har redan väckt frågan i miljö- och jordbruksutskottet, men det vore skönt om vi redan i dag kunde klara upp vilka som vill vara med och se till att det svenska jordbruket får jämförbara konkurrensvillkor så att miljömålen uppnås.

Anf. 3 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag ska börja med att ge fyra perspektiv på dagens debatt.

Det första perspektivet: Debatten handlar om EU:s jordbrukspolitik på 2000-talet, och den har ju förberetts under flera år i det som har kallats Agenda 2000. Det handlar om att få kontroll på den ständigt stigande kostnaden för jordbruket i Europa. Det handlar om att göra bönderna något mindre beroende av politiska beslut. Och det handlar om att lyfta fram konsumentintresset. Jordbrukspolitik är nämligen inte detsamma som bondepolitik. Utan konsumenter – inga producenter. Det handlar också om att växla om från stela prisdrivande stöd till miljö- och landsbygdsutvecklingsstöd. Det handlar om att ge bonden ett nytt uppdrag i en tid när våra bönder producerar för mycket mat. Det handlar om att möta koncentration och storskalighet som visserligen gör jordbruket konkurrenskraftigt men som om det drivs för långt helt slår ut vissa landsdelar och de mindre jordbruken. Det handlar om att ge en stimulans för de mindre jordbruken och för de avlägset belägna och för dem som i traditionell mening inte är konkurrenskraftiga. Det handlar också om EU:s framtid i ett helt annat och mera övergripande perspektiv. Om vi inte får kontroll över kostnadsutvecklingen omintetgjörs utvidgningen. Då finns det inte pengar till några nya medlemsländer.

Detta har varit Sveriges uppfattning, och denna har vi drivit under de år som agendaarbetet har pågått. Och vi har fått gehör för en del. Vi har påbörjat en marknadsanpassning, även om det har varit små steg. Vi drog ned prisstöden något. Vår kommissionär Franz Fischlers förslag var steg i rätt riktning, och Sverige stödde honom till allra största delen. Men på en punkt kunde ministerrådet inte enas, och det var det som skulle ha gett mer pengar till miljö- och landsbygdsutveckling, nämligen det som kallas för degressivitet, att ta lite grann av direktstöden och föra över det till miljö- och landsbygdsutvecklingen för att på så vis motverka storskalighet och koncentration, som jag just sade. Det fanns inte majoritet för det bland jordbruksministrarna.

På toppmötet i Berlin gjordes inte saken bättre när Frankrikes president gick in och lade fram förslag som vann gehör och som gjorde att det blev en ännu mindre kaka att dela på för miljö- och landsbygdsutvecklingen. Detta, inom parentes, applåderades då av våra svenska bönders organisation. Centern och Kristdemokraterna uttalade också att det låg väl i linje med deras uppfattning. Mer pengar till prisstöd alltså och mindre pengar till landsbygdsutveckling och miljö, eftersom ramen fanns där.

Mer pengar till jordbruket som ni nu kräver här innebär mindre pengar till någonting annat. Mer pengar till jordbruket inom EU innebär att det stora EU-projektet, utvidgningen, hotas. Är det verkligen någonting som de två partier som har begärt debatten i dag önskar, att motarbeta en reform som skapar möjlighet att utvidga EU mot gamla Öst- och Centraleuropa? Uppenbarligen är det så, och det visar på en förbluffande oförmåga till politisk helhetssyn och konsekvens.

Det andra perspektivet: Efter Berlinuppgårelsen med stats- och regeringscheferna fanns det 4,3 miljarder euro per år som länderna skulle fördela. Önskemålen från de olika länderna låg på närmare 8 miljarder, dvs.: Det är fler än Sverige som inte har fått sitt önskemål tillgodosett.

Efter otaliga förhandlingar med medlemsstaterna och efter bilaterala överläggningar på alla nivåer beslutade kommissionen förra veckan hur fördelningen skulle ske. Alla länder skulle åtminstone få 10 % mer än man i genomsnitt förbrukat per år under den gångna mandatperioden; det var utgångsbudet. Det fick en del länder, t.ex. Finland som fick vad man hade förbrukat plus 10 %. Vi i Sverige fick vad vi hade förbrukat men vi lyckades förhandla oss upp till 35 % därutöver. Dessutom räknas summan upp varje år med 2 % under den här perioden.

Det tredje perspektivet: Vad betydde medlemskapet för Sveriges bönder? Ja, det betydde, som vi alla vet, en återgång till en reglerad tillvaro. Det betydde en återgång till ett beroende av politiska beslut men det betydde också ekonomiskt ökade intäkter med drygt 2 miljarder per år jämfört med år 1995. Från 1995 och framåt är det ju fråga om 2 miljarder per år. Det betyder också, om man räknar på detta, att varje lantbruksföretag i Sverige i genomsnitt får knappt 200 000 kr per år av skattebetalare och konsumenter. Sammanlagt handlar det om 16 miljarder per år och om 87 000 jordbruksföretag. Det är ungefär lika mycket som barnbidraget och ungefär lika mycket som föräldraförsäkringen.

Man kan också göra en annan jämförelse. Halmstads kommun t.ex. har ungefär lika många invånare som bönder, runt 86 000–87 000. De får i statsbidrag 576 miljoner – 6 813 kr per invånare, detta sagt för att få lite proportion på tilldelningen till landets bönder men också på tal om det här med underminering och katastrof.

Det fjärde perspektivet: Vad betyder saneringen av våra statsfinanser för Sveriges bönder? 1995, när vi socialdemokrater tog över regeringsmakten, tvingades vi sanera budgeten; det var nödvändigt. Vi skar i systemen för pensionärerna, för de arbetslösa i a-kassan, för barnfamiljerna via barnbidragen och för de sjuka via sjukersättningen. I den situationen hade det alltså inte varit möjligt att ytterligare höja bidragen till bönderna. De hade nämligen genom medlemskapet gått med vinst, medan vanligt folk i Sverige – löntagare och pensionärer – fick ställa upp för saneringen.

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

Den genomförda saneringen, som vi ser saken nu, gör också bönderna till vinnare. Bönderna är inte betjänta av 500 % ränta. I dag betalar Sveriges bönder 900 miljoner mindre i ränta än år 1995, så de har också vunnit på detta.

Fru talman! Sveriges bönder är sannolikt den grupp som hittills har tjänat mest på EU-medlemskapet och den förda ekonomiska politiken. Nästa vecka stärker vi böndernas ekonomi ytterligare i den budgetproposition som då kommer. Det kan vi göra därför att vi har orkat hålla emot särkrav. Vi har orkat se helheten och vi har orkat göra en prioritering.

Anf. 4 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Som ledamot av jordbruksutskottet är det med bedrövelse jag står här i dag. Vi diskuterar det största jordbrukspolitiska misslyckandet i modern tid, och det är jordbruksministern som bär ansvaret för detta misslyckande.

Det var tack vare bönderna som Sverige blev medlem i EU. Om inte bönderna hade ställt upp som de gjorde skulle vi inte ha varit medlemmar i EU i dag – jag vet i och för sig inte hur jordbruksministern ser på detta.

Bönderna avgjorde alltså, helt enkelt därför att man ansåg att moderniseringen i Sverige skulle ha konkurrensneutralitet i förhållande till bönder i andra länder, samtidigt som marknaden öppnades upp och murarna revs inom EU när det gäller jordbruksprodukter. När det gäller EU:s gemensamma jordbrukspolitik fanns även ersättningarna till jordbruket med i bilden. Vi må tycka bra eller illa om detta, men Sveriges bönder ska inte diskrimineras i förhållande till danskar, finnar och österrikare. Det är där som jordbruksministern bär ansvaret för nämnda diskriminering.

Fru talman! Eländet började 1994. Den borgerliga regeringen hade presenterat ett regelverk som var bra. Margareta Winberg blev jordbruksminister och vände upp och ned på alltihop. Det innebar kraftiga tidsförluster. Det innebar också att vi fick ett regelverk som det var omöjligt att administrera. Det var så byråkratiskt att man t.o.m. i Bryssel undrade varför Sverige måste vara så byråkratiskt.

Är det då underligt att Sveriges bönder inte har vågat utnyttja EU-ersättningarna? Nu säger jordbruksministern i olika sammanhang: Bönderna får skylla sig själva. De har ju inte utnyttjat ersättningarna. Ja, tacka för det, med ett sådant regelverk!

Man utnyttjade inte ersättningsnivåerna tidigt nog. Det blev för lite pengar. Vi ser resultatet av detta nu när räkningen kommer. Vi moderater har varnat, bönat och bett om att man ska slå vakt om svenskt jordbruk, men Jordbruksdepartementet har varit fullständigt politiskt dövt när det gäller den här frågan.

Margareta Winberg säger: Vi har sanerat ekonomin. Det har vi varit överens om. Men hur har det varit med prioriteringen? Jo, den här regeringen har kastat ut miljard på miljard på miljard på s.k. miljösatningar som vi och många andra ansett vara felaktiga. Man har satsat pengar på att köra sopor med häst i Säffle i stället för att satsa pengar på kulturlandskapet i Småland. Är det en vettig prioritering? Vi anser, fru talman, att det inte alls är så.

Sveriges bönder förlorar 3 ½ miljarder kronor under perioden. Det motsvarar ungefär hela nettoinkomsten för bondekollektivet under ett år.

Margareta Winberg säger: Vi måste tänka på östutvidgningen. Men då ställer jag frågan: Blir östutvidgningen lättare därför att Sverige får minskad ersättning med 30 %, samtidigt som Österrike får en ökning med 7 %?

Det här håller inte. Det resonemang som jordbruksministern här har fört fram är ohållbart. Det handlar inte om EU:s jordbrukspolitik eller om förändringen av EU:s jordbrukspolitik. Ramen måste vi acceptera. Det är fördelningen inom ramen som denna regering har misslyckats med när det gäller att slå vakt om Sveriges bönder.

Vad ska vi göra nu?

För det första vill jag varna för en ren nationalisering av jordbrukspolitiken eller av vissa delar av denna. Den gemensamma jordbrukspolitiken måste ligga fast.

För det andra kräver vi en parlamentarisk beredningsgrupp som ska se till hur vi ska använda de medel som Sverige får. Vi kan inte längre lita på Jordbruksdepartementet. Riksdagen måste ta initiativ till en parlamentarisk beredningsgrupp. Den miljöutredning som nu är presenterad och som varit ute på remiss faller ju platt till marken i och med minskade anslag. Det går inte att använda det underlaget. Vi måste alltså sätta oss ned och analysera hur vi nu ska använda pengarna.

Vi måste också se till att det konventionella jordbruket får sin del. Det är ju det konventionella jordbruket som ska konkurrera på världsmarknaden och på Europamarknaden med andra bönder som driver effektiva jordbruk.

Vi måste för det tredje genomföra intentionerna i Livsmedelspolitiska utredningen, krav som vi har ställt under många år. Dieselskatten, skatten för oljan och elen samt handelsgödselavgifterna måste sänkas för att vi ska uppnå konkurrensneutralitet. Här har också jordbruksministern gått ut och misstrott Livsmedelspolitiska utredningen och gett Jordbruksverket i uppdrag att analysera det här, precis som det inte vore tillräckligt analyserat. Vi har svart på vitt på att Sveriges bönder lider under felaktig konkurrens. Konkurserna i jordbruket visar ju detta.

Fru talman! Så här kan det inte fortsätta. Vi måste få en vettig jordbrukspolitik i detta land.

(Applåder)

Anf. 5 JONAS RINGQVIST (v):

Fru talman! Sverige är ett av de länder i Europa som ligger främst i omställningen till ett hållbart jordbruk; möjligtvis ligger vi allra främst. Vi har ett jordbruk som skapar ett rikt odlingslandskap med en rik biologisk mångfald. Vi lyckas antagligen nå målet om att 10 % av odlingen ska vara ekologisk nästa år. Vi har också lyckats bibehålla ett jordbruk i hela landet. Det här är en utveckling som måste fortsätta. Även om vi nått långt har vi otroligt mycket kvar att göra för att skapa ett hållbart jordbruk. Vi har allvarliga problem med näringsläckage och övergödning. Kemiska bekämpningsmedel hittas i våra grundvatten. De betade markerna och den biologiska mångfalden är fortfarande hotade. Konsumenternas efterfrågan på ekologisk mat är större än vad svenska bönder lyckas tillgodose.

För en vecka sedan fattade EU-kommissionen ett beslut som kommer att ha en stor påvekan på jordbruket i Sverige. EU:s bidrag till jordbru-

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

kets miljöömställning och till landsbygdsutveckling minskas med åtskilliga hundra miljoner jämfört med vad vi förhandlat oss fram till tidigare.

Det är svårt att riktigt se konsekvenserna av det beslutet, men ett par saker står helt klart. Vi kommer att få det svårare att nå jordbrukets miljömål och målet att ha ett jordbruk i hela landet. Den positiva utveckling som vi har haft hotar att sakta ned – eller ännu värre: vända. Det andra problemet är jordbrukets lönsamhet, framför allt lönsamheten för de bönder som har påbörjat miljöömställningen, för dem som odlar ekologiskt och för dem som gör en insats genom att bevara mångfalden i landskapet.

Det är allvarliga problem. Det är uppenbart att det är ett misslyckande för regeringen att vi förlorar de här pengarna. Det duger inte med några bortförklaringar om varför det blev så här. Det hjälper, Göte Jonsson, inte heller med anklagelser om att regeringen har misskött sitt uppdrag att bevaka Sveriges intressen i Bryssel, även om det kan vara så. Vad vi behöver är ett ansvarstagande från regeringen och lösningar på de problem som har uppstått. Jag tror inte att det får några större konsekvenser för jordbruket nästa år. Det gamla miljöstödsprogrammet fortsätter ett år till. Vi har tid på oss att lösa problemen, inte mycket tid men ändå en del.

Vi måste se på alla möjliga lösningar. Vi måste öppna för alla alternativ för att lösa problemen. Jag tänkte nämna ett par exempel som vi anser att vi måste titta närmare på. Nu när miljöstödsprogrammen naggas i kanten måste vi se över även de andra ekonomiska styrmedel vi har, framför allt skatterna. Vi måste se jordbrukets miljöskatter och de olika miljöstöden som en helhet. Vi behöver se över bekämpningsmedelsavgifter, kväveavgifter och dieselskatten, samtidigt som vi skapar det nya miljöstödsprogrammet. Målsättningen ska vara att nå miljömålen och samtidigt bibehålla eller förbättra det svenska jordbrukets konkurrenskraft.

På Dan Ericssons fråga vill jag svara: Vänsterpartiet är inget stödparti till regeringen. Vänsterpartiet är Sveriges tredje största parti, och vi använder den ställningen för att driva igenom vår politik. Vänsterpartiet har i budgetförhandlingarna med regeringen drivit på om jordbrukets skatter. Resultatet av detta kommer att redovisas här i kammaren på måndag, om man nu inte litar på det som står i tidningarna. Diskussionen om skatterna måste fortsätta. Det viktiga är att se diskussionen om jordbrukets skatter som en helhet tillsammans med miljöstöden för att skapa konkurrenskraft och fortsätta miljöömställningen.

Den andra diskussion vi nu måste föra på allvar gäller frågan om det som kallas modulerings, dvs. att föra pengar från de generella jordbruksstöden till miljöstöden. Vi anser att det är fullt rimligt att vi nu när vi får mindre pengar för över en del av stöden från de bönder som får mest till dem som väljer att utveckla sitt jordbruk i en hållbar riktning. Pengarna kommer att göra betydligt mer nytta i miljöstöden än i arealstöden. På så sätt kan vi stödja svenskt jordbruks utveckling mot konkurrenskraft och mot ekologisk hållbarhet. Jag förutsätter att regeringen är öppen för en diskussion om helheten, om hela jordbrukspolitiken. Vi behöver undersöka alla möjligheter. Allt annat vore oansvarigt med tanke på den allvarliga situationen.

Fru talman! Nyss upplevde vi en av de kraftigaste dimridåer som lagts ut i denna kammare från ministrarnas sida. I stället för att gå in i en besvärlig sakfråga, där vi kan konstatera att hon har misslyckats, försöker hon diskutera helt ovidkommande saker. Hon tar inte ens diskussionen omkring miljöprogrammet, landsbygdsutvecklingsprogrammet och vad hon kan tänka sig göra för att reparera den situation som vi nu har hamnat i. Hon diskuterar 500 % ränta år 1992 och östutvidgningen precis som om vi utgjorde ett hot mot östutvidgningen. Det är precis tvärtom. Det är tack vare att vi kan ha en vettig jordbrukspolitik i Europa som vi också kan erbjuda östländerna och de centraleuropeiska länderna en utvidgning och skapa förtroende för den utvidgningen. Att skrämja med att vi ska skära ned jordbruksstöden är inte rätt sätt att nalkas den frågeställningen.

Jag tror att de flesta i Sverige tror att jordbruksministern på något sätt också ska företräda näringen, slåss för sin näring, slåss för att vi ska få bra villkor så att man ska kunna utveckla det som man faktiskt har det politiska ansvaret för. I stället hörde vi ett anförande där hon försökte måla ut hur mycket bönderna fått samtidigt som de är så få, 66 000–67 000, som Winberg säger. Underförstått att det inte är så mycket att ta hänsyn till. Detta är fullständigt fel syn. Lantbruksnäringsen är avgörande för att vi ska ha en landsbygd, att vi ska ha boende i hela Sverige, att vi ska ha sysselsättning. Det är avgörande för livsmedelsindustrin och alla de jobb som finns där. Har ministern inte det synsättet utan negligerar det här och inte ställer sig som en sorts företrädare för att driva jordbrukets intressen och försöka få näringen att växa och exportera produkter, då tycker jag att ministern har missuppfattat sin roll.

Låt oss gå in på sakfrågan. 1995 blev Sverige, Finland och Österrike medlemmar i EU. Österrikes och Sveriges jordbruk är ungefär av samma omfattning, medan Finlands är mindre. Det kan då vara relevant att jämföra dessa länder vad gäller utfallet av EU-ersättningar till jordbruk och landsbygdsutveckling. Det är en värdemätare på regeringens förmåga att hävda nationella intressen. Hur utfaller jämförelsen? Jo, Sverige får 149 miljoner euro, Finland 290 miljoner euro, Österrike 423 miljoner euro. I svenska kronor innebär det här en minskning från tidigare ram med 545 miljoner. För Finland är det en minskning med 200 miljoner, medan österrikarna får en ökning med 225 miljoner kronor. Under sjuårsperioden ger det en förlust för Sverige på 3 815 miljoner. Finland får ett plus gentemot oss med 2 415 miljoner och Österrike med 5 390 miljoner. Minskningen för Sveriges del är ca 30 % i förhållande till tidigare ram. Det är det som är det intressanta. Vi kan också ta upp en diskussion om vad som har varit och hur många miljarder vi redan har tappat. Jag tänkte att vi skulle lämna det bakom oss och försöka se vilka möjligheter vi har att faktiskt gå framåt och ta hem mer. Jag kan gärna ta den diskussionen också. Minskningen för Sveriges del är alltså ca 30 % i förhållande till tidigare ram, för Finland ca 7 %, medan Österrike ökar sin del med 7 %. Detta är fakta som ministern inte kan önska eller prata bort, fakta som visar på det misslyckande som jag talade om i min inledning.

Orsakerna till misslyckandet är flera. Regeringen tog inte vara på de möjligheter som EU-avtalet gav, vilket Göte Jonsson mycket tydligt har redovisat. Under flera år slösades möjligheterna bort. Utformningen av

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

miljöprogrammen har gjorts onödigt krånglig, vilket försvårat utnyttjandet, något som också Göte Jonsson redovisade.

Sedan vill jag också peka på att i direktiven till utredningen om det nya miljöprogrammet skrevs det in att man skulle se på ett alternativ som innebar en minskning med 1 miljard. Man kan fundera över vad det är för signal att skicka till Bryssel, att vi på förhand räknar med en nedskärning i miljöprogrammen.

Sammantaget har vi på grund av detta inte bara en kommande förlust att se fram emot, utan man kan också konstatera att vi redan gjort mångmiljonförluster beroende på regeringens njugghet gentemot lantbruksnäringen.

Och kom ihåg: Det handlar inte bara om jordbruket utan också om en mängd andra arbetstillfällen på landsbygden och inom livsmedelsindustrin. En uppskattning säger att varje mjölkbonde genererar åtta andra arbetstillfällen. När vi i dag tappat bönder i näringen går mängder av jobb förlorade på grund av regeringens orättvisa jordbrukspolitik.

Av dessa jämförelser kan man konstatera att resultatet av regeringens agerande när det gäller EU:s medel för miljöprogram och landsbygdsutveckling inte kan betecknas som något annat än ett misslyckande.

På sin tid kunde Carl Bildt faktiskt erkänna att ett misslyckande var ett misslyckande. Men Margareta Winberg: Är det inte bäst att erkänna att detta inte var bra, att man inte fixade det här utan att man misslyckades? Låt oss nu hjälpas åt att reparera misslyckandet. Vi kristdemokrater ställer upp på att försöka att reparera skadorna. Men då är det grundläggande att inse att det hela gick snett och att man nu måste försöka att göra det bättre.

Frågeställningen kvarstår: Är ministern beredd att – som nu också EU-kommissionen har sagt vara möjligt – kompensera denna förlust med nationella medel? Såvitt jag förstår finns det redan budgetmedel anslagna. Därför skulle ministern kunna ge ett sådant besked här i dag.

Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Alla svenskar kör inte Volvo eller ringer med en mobiltelefon från Ericsson. Ändå bryr vi oss när Ford köper Volvos personbilstillverkning. Vi bryr oss när finska Nokia tar täten i mobiltelefonbranschen och när svenska storföretag hotar att flytta utomlands. Vi borde bry oss lika mycket när svenskt jordbruk konkurreras ut och hotas av nedläggning så att vi tvingas importera mer och mer av livsmedel som vi själva kan producera.

Vi måste bry oss när det öppna odlingslandskapet och jordbrukets fortsatta miljöomställning är hotade och därigenom hela den svenska landsbygden. Centerpartiet har varit med och sanerat statens finanser. Nu när det börjar lätta och ljusna vid horisonten är det inte rimligt att landsbygden ska behöva lida i ytterligare sju år på grund av regeringens oförmåga.

Jag är alldeles övertygad om att konsumenterna förstår att vi måste ha ett bra svenskt företagsklimat, även för jordbruksnäringen, om vi vill fortsätta att äta svensk mat som har hög kvalitet. Jag och Centerpartiet skräms av regeringens passiva inställning.

Regeringen måste börja att göra sitt yttersta så att svenskt jordbruk kan överleva. Eller är regeringsförklaringens mening om jordbruket bara

tomt prat? Där står de facto: ”Jordbrukets utveckling som näring är en tillgång i den ekologiska omställningen.” Är detta bara tomt prat, Margareta Winberg?

Sveriges intressen måste på ett kraftfullt sätt försvaras inom EU. I annat fall blir det omöjligt att skapa ett ekologiskt hållbart samhälle där vi som konsumenter – för det är vi ju alla – gör lantbruket till en framtidsnäring.

Regeringen tycks inte ha samma ambition för vår livsmedelsindustri som man har för de andra stora industriföretagen, trots allt vackert tal om jordbruket som en framtidsnäring. Medan regeringen bara pratar riskerar man att kvaliteten på vår mat sänks. Man riskerar att det kommer in livsmedel på våra butikshyllor och köksbord som kommer från produktion som bygger på antibiotika och hormoner.

Konsekvenserna av de beslut som nu är fattade är alltså – som nämnts flera gånger i debatten – att vi riskerar att tappa ungefär en halv miljard i EU-pengar varje år under sju år. Det är mycket pengar för nationalhushållet. Till detta ska läggas att vi under den gångna perioden 1995–1999 har förlorat ca 5 miljarder i EU-medel och den svenska medfinansieringsdelen.

Man kan bara konstatera att konkurrensförhållandena för Sveriges bönder och för den svenska landsbygden försämras ytterligare. Risken ökar då för företagsnedläggningar och därigenom en påskyndad strukturomvandling och negativa effekter, vilket får en särskild stor betydelse och negativa sysselsättningseffekter i landets glesbygdsområden.

Ambitionerna i det svenska miljöprogrammet måste dras ned, vilket är djupt beklagligt. Också möjligheterna att hålla landskapet öppet minskar påtagligt. I Sverige representerar, som bekant, det öppna odlingslandskapet bara 8 à 9 % av landytan, och det tycker jag att vi ska vara rädda om.

Centerpartiets utgångspunkter är att förlorade EU-medel – dvs. drygt 500 miljoner kronor varje år – ska kompenseras och att tidigare anslagna svenska budgetmedel självfallet ska ligga fast.

Avslutningsvis konstaterar jag att Jonas Ringqvist tycks vara med på vagnen i morgon, och det gläder mig. Därtill vill jag fråga Margareta Winberg om hon efter det anförande som hon har hållit ser det uppnådda resultatet som en framgång för Sverige, för svensk landsbygd och för svenskt jordbruk. Jag ser det inte så.

(Applåder)

Anf. 8 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Den här debatten handlar i mångt och mycket om, eller snarare borde handla om, det europeiska samarbetet, om dess former och villkor. Folkpartiet står sedan länge för ett vassare EU, ett EU som ägnar sig åt färre områden än i dag. Den bästa medicinen mot bristande effektivitet och ifrågasatt legitimitet är att visa att EU kan skala bort sådana frågor som medlemsländerna kan lösa lika bra på egen hand. Att konsekvent hävda närhetsprincipen och föra undan ett stort antal frågor från EU:s beslutskompetens skulle kraftigt stärka unionens ställning bland Europas medborgare. Principen ska vara att endast tydligt gränsöverskridande frågor ska hanteras av unionen.

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

För oss socialliberaler är östutvidgningen den absolut viktigaste frågan för EU under de närmaste åren. Vi accepterar inte en fortsatt förhållning av utvidgningsprocessen. Vi anser att dagens ansökarländer bör komma med så snart som möjligt. En tidtabell för utvidgningen bör snart fastställas för den första raden av ansökarländer.

För att en utvidgning ska kunna bli praktiskt möjlig behövs, förutom ändringar i EU:s författningar, ändringar i den gemensamma jordbruks- och glesbygdspolitiken.

EU:s jordbrukspolitik har sin upprinnelse i bristen på livsmedel åren efter andra världskriget. Med umbärandena under och efter kriget i färskt minne var det ett viktigt mål att brist på mat inte skulle få plåga européerna i framtiden, men nu är läget det motsatta.

En omfattande överproduktion är det stora problemet. Nu är det därför hög tid att börja betrakta den här sektorn som en bransch bland andra, som på lång sikt ska verka utan subventioner och utan gränsskydd. Under alla förhållanden bör det inte vara en uppgift för unionen att bedriva en kostsam jordbrukspolitik. Förutom att den med sin nuvarande utformning utgör ett hinder för unionens östutvidgning, reser den dessutom orättvisa hinder mot möjligheter till handel med tredje världen och bidrar därmed till en osolidarisk ekonomisk världsordning.

EU har i samband med utvidgningen en unik möjlighet att genomföra reformer i jordbrukspolitiken – reformer som kommer att prägla hela unionens arbete under lång tid framöver. Det viktigaste är att skapa förutsättningar för att jordbrukare, som vilken annan företagare som helst, ges möjlighet och frihet att på likvärdiga villkor konkurrera med sina produkter på en konkurrensutsatt marknad. Detta förutsätter att både svensk och europeisk politik underlättar för små- och nyföretagandet, så att även småskaliga alternativ kan växa fram på landsbygden.

Vi socialliberaler vill göra EU till världens bästa miljöorganisation. Då handlar det om ett naturens Europa. Det handlar om ett Europa som bevarar den biologiska mångfalden, ett Europa som bekämpar växthuseffekten och ett Europa som begränsar kemikalieutsläppen. I det här arbetet är böndernas insatser centrala.

Den debatt vi för i dag är ett tydligt utslag av en överreglerad jordbrukspolitik. Det är alldeles galet att miljön och utvecklingen på landsbygden blir beroende av en dragkamp om resurser i ett nollsummespel länder och intressen emellan. Och det är ovärdigt Sveriges och övriga Europas bönder att tvingas hugga sig fram i en snårig blankettjungle i stället för att bruka öppna landskap.

Anf. 9 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Man kan fundera på vad vi ska använda dagens debatt till. Vi är alla överens om att Sverige ska ha så stort miljöstöd och landsbygdsutvecklingsstöd som möjligt, att den nivå som vi fick vid medlemskapsförhandlingarna är den nivå som vi även fortsättningsvis ska hamna på. Detta är vi alla partier i denna kammare överens om.

Är det då meningsfullt att anklaga regeringen för att vi inte utnyttjade 2,8 miljarder i miljöstöd från första året som vi var medlemmar? Är det detta som är det väsentliga? Eller kanske vi ska anklaga Vänsterpartiet för att det var med om den budget där det här stödet sänktes därför att det fanns en vilja att sanera Sveriges ekonomi. Eller ska vi anklaga Center-

partiet för att man, när man kom med i förhandlingarna om budgeten, inte heller ansåg att det fanns utrymme att första året direkt i förhandlingarna skriva upp miljöstödet till 2,8 miljarder? Eller kanske vi ska anklaga bönderna, fru talman, för att de faktiskt inte har utnyttjat de miljöstöd som det har funnits möjlighet att söka. 1998 var det miljöstöd som betalades ut knappt 2 miljarder, fast det då fanns en möjlighet att söka 2,8 miljarder.

Nej, fru talman, det här är inte väsentligt, därför att det finns förklaringar till varför regeringen inte ansåg sig ha möjlighet att använda 2,8 miljarder från början. Det behövdes en sanering efter det borgerliga budgetbluddret som hade varit under förra mandatperioden, då man hade misslyckats med att klara Sveriges finanser. Det fanns ett skäl att anse att vi inte kunde räkna upp miljöstödet till 2,8 miljarder. Vi i Miljöpartiet skulle önska att det hade gått att göra det, men vi kan förstå att det inte fanns möjlighet. Man kan också förstå varför bönderna inte utnyttjade miljöstödet fullt ut trots att de har kunnat. Det har varit krångliga regler. Vi har också varit motståndare till en del av de stöd som har införts.

Men vem ska vi då ge oss på här? Jag skulle önska att den här debatten blev en samfällid protest mot kommissionen. Vi kan inte acceptera från svensk sida att kommissionen hanterar Sverige på detta sätt. Det finns all anledning att ifrågasätta kommissionens sätt att fördela stöden.

Först och främst har man över huvud taget inte tittat på miljönyttan. Det är meningen att miljöstöden ska vara ersättningar för det man gör för miljön i lantbruket. Vi vet att en del av våra lantbruk orsakar stora miljöproblem. Tanken är att miljöstöden ska ge ersättning för att man försöker skapa en bättre tingens ordning.

Men många länder utnyttjar miljöstöden som rena inkomststöd. Det hade varit på sin plats att kommissionen hade sett över olika länders miljöprogram för att se om det var miljöprogram värda namnet eller om miljöstödet har använts som ett rent inkomststöd. Jag är övertygad om att fördelningen mellan länderna i så fall hade blivit annorlunda.

Det finns också all anledning att klandra kommissionen för det hemlighetsmakeri som man ägnar sig åt. Vi vet att det är en byråkratisk organisation där öppenheten inte är det främsta kännetecknet. Men att man skapar en matematisk modell som är fullständigt orimlig när man beräknar hur stort stödet ska vara finns det all anledning att klandra.

Vi kan konstatera att Sverige är det land som per invånare betalar högst medlemsavgift. 23 miljarder – ett hisnande belopp – är det som ska betalas år 2000. Utifrån det perspektivet är det rimligt att Sverige får tillbaka de pengar som vi i medlemskapsförhandlingarna har förhandlat oss fram till för landsbygdsutveckling och miljöstöd.

Jag skulle önska att resultatet av den här debatten blev att vi samfällt, alla partier, tillskrev kommissionen och talade om att förhandlingsresultatet inte är någonting som partier i Sveriges riksdag accepterar – ni får tänka om.

Finns det några speciella skäl för Sverige att kräva det här? Ja, det gör det faktiskt. Tittar vi på svenskt lantbruk och svensk natur kan vi se att vi har en kort odlingssäsong. Det är en kort tid då det är biologisk aktivitet i marken. De svenska jordarna har alltså svårare att bryta ned bekämpningsmedel, som vi tyvärr kan se ökar i användning.

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

Vi har också en kort växtsäsong, vilket innebär att det är svårare att ta till vara kvävet som används. Det läcker ut ungefär 80 kg kväve per hektar i svenska lantbruk, enligt beräkningar av professor Artur Granstedt. Detta beror också på att vi har speciella betingelser – vi har liksom vinter här.

Vidare har vi en sur berggrund, vilket innebär att det är svårare i det här landet att kompensera för ett surt nedfall. Det ger också lantbruket väldigt speciella nackdelar.

Det innebär alltså att det finns klara skäl till att Sverige får extra miljöpengar och att det svenska lantbruket ställer om till en ekologisk produktion.

Det är också rimligt att det i ett miljöprogram ska kunna finnas ambitioner, dvs. att om man vill att alltfler ska ställa om till ekologisk produktion så kan man inte nyttja alla medel första året. Då måste det finnas utrymme för dem som kommer år fem. Det här är någonting som kommissionen måste ta hänsyn till. Därför anser vi från Miljöpartiets sida att vi samfällt ska vända oss till kommissionen och säga att vi inte accepterar förslaget och att vi ska ha de här pengarna.

Det kanske inte behövs första året, men det ska finnas en bekräftelse från kommissionen om att vi kommer att få öka programmen allteftersom behovet finns för att ligga på nivå 2,8 miljarder i miljöstöd, som kommer att behövas inom ett par år. Det är väsentligt.

Det minsta man kan begära är att Sverige får kompensera förlusten med nationella pengar. Hälften av dessa finns anslagna i budgeten, men resten måste vi få kompensation för.

Tyvärr är det ju inte vi här som bestämmer detta, utan det är Bryssel. Men kommissionen bör få en knäpp på näsan.

Anf. 10 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Tänk om vi hade haft hur mycket pengar som helst! Tänk hur vi då skulle kunna fördela! Men det är ju ett önsketänkande. Vissa partier tycks dock ha hur mycket pengar som helst – och hade det också under perioden 1991–1994 med känt resultat. Min fråga blir, när jag hör de här önskedrömmarna som ni ju ändå måste vara medvetna om *är* önskedrömmar: Hur skulle vi ha gjort 1995 när vi gick in i EU? Skulle vi ha skurit ytterligare i sjukersättningen för att bönderna skulle ha kunnat få den framförhandlade ramen? Skulle vi ha skurit i barnbidragen, i akassan? Eller var skulle vi ha tagit pengarna?

Vi gjorde en politisk prioritering då, och den står jag upp för. Den var korrekt och riktig. Det hade varit politiskt omöjligt att skära ned ytterligare för löntagare, barnfamiljer och pensionärer – som ni i andra sammanhang och andra debatter värnar så väldigt. Det hade varit omöjligt. Därför blev inte *uppräknningen* till bönderna, när andra fick *nedskärningar*, större än så. Det blev 2 miljarder kronor plus.

Göte Jonsson säger att han har bönat och bett. Jag vet inte vem han har bönat och bett hos. Inte är det hos mig eller hos Jordbruksdepartementet, som det nu heter. Jag blir väldigt irriterad över det uttrycket. Säg hellre den politiska ledningen eller jordbruksministern. Jag tar nämligen ansvar för vad vi har gjort. Både i debatten i EU-nämnden och enligt vad som skyntar fram här skulle det vara tjänstemännen som inte skött sig. Men det vill jag säga att de verkligen har gjort. De har varit oerhört en-

gagerade i det här. De har varit och förhandlat hela tiden, både under agendaarbetet och nu efter beslutet i Berlin.

Blir östutvidgningen enklare om Sverige får mindre? Nu är vi där igen: Försök att se helheten! Jag delar Harald Nordlunds uppfattning i långa stycken, och jag tycker att det borde vara en insikt som fler skulle omfattas av. Säger vi i ena stunden att vi är för östutvidgningen och vill att dessa länder som står och klappar på dörren ska få komma in, då måste vi också fråga oss vad som krävs för att de ska få göra det. Det krävs bl.a. en kraftig förändring av EU:s jordbrukspolitik. Annars blir det omöjligt. Det tror jag nog att ni, om ni tänker er för, är medvetna om.

Sedan noterade jag en annan sak som är intressant med Göte Jonsson. Han säger att det konventionella jordbruket måste få sitt. Vad han inte sade var att något annat jordbruk inte skulle få sitt. Jag tolkar det som att han tycker att man ska dra ned för det ekologiska jordbruket men se till att det konventionella får sitt.

Jonas Ringqvist talar om bortförklaringar. Det är två partier som har bett mig komma hit, och vi ska ha den här debatten i dag för att jag ska redovisa principerna för fördelningen. Det är det jag har gjort. Det är inte fråga om en bortförklaring. Det är en förklaring av hur det har gått till. Så här var det, och så här blev det. Jag har också papper med mig om ni vill se hur alla förhandlingsturer har gått till, hur många gånger vi har sprungit i korridorerna i Bryssel, hur många gånger jag har varit hos Franz Fischler, hur många gånger representationen har varit där och hur många höga tjänstemän från vårt departement som har åkt till Bryssel för att tala om det här och beskriva att Sverige vill ha en stor andel av den här kakan – som ju blev mindre än vi trodde.

Så tar Jonas upp moduleringen. Det är intressant. Jag undrar vad Moderaterna, kd och Centern säger om det. Ska vi ta lite av dem som får miljonbelopp från Bryssel? Ska vi ta lite och lägga på landsbygdsutveckling och miljöstöd? Ska vi ta lite av alla eller hur ska vi göra för att i den här situationen få till en bättre utveckling på gles- och landsbygden. Det vill jag gärna ha ett svar på, för det är en principiellt viktig fråga.

Dan Ericsson talar om dimridåer och helt ovidkommande saker. Jag blir förbluffad. Är östutvidgningen helt ovidkommande? Det trodde jag inte att den var ens för kd. Men uppenbarligen är det så, och uppenbarligen förstår Dan Ericsson inte heller sambandet mellan östutvidgningen och EU:s jordbrukspolitik. Det finns nämligen ett sådant samband, och det måste man orka se även om det innebär att det blir lite mindre pengar till Sveriges bönder precis som det blir mindre pengar till alla andra EU-länders bönder om vi ska vara solidariska med de två miljoner bönder i Polen som vill komma in. Också de vill säkert ha en liten del av kakan.

Så säger Dan Ericsson: Titta på Finland och titta på Österrike. Ja, det passar nu att jämföra med de länderna. Normalt när jag står här i kammaren tittar man på Danmark. Då är det synd om de svenska bönderna för att de danska bönderna får så mycket mer. Men kan vi i dag titta på Danmark skulle jag vilja säga att Danmark får 50 miljoner euro och vi 149. Då var det kanske inte så dåligt den här gången om vi jämför med Danmark.

Eskil Erlandsson frågar om det är tomt prat i regeringsförklaringen. Det är det självklart inte. Jag återkommer till hur vi ska uppfylla detta.

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

Anf. 11 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jordbruksministern ska inte tro annat än att vi genomskådar debattekniken. Jag har inte kritiserat tjänstemännen. Jag har sagt att det är jordbruksministern som har ansvaret. Jag förutsätter att jordbruksministern ger sina tjänstemän direktiv. Jag har inte kritiserat en enda tjänsteman.

Sedan måste vi renodla den här diskussionen och inte blanda bort korten. Vi vet att EU:s framtida jordbrukspolitik måste reformeras. Vi ställer upp på det. Östutvidgningen är nödvändig. Vi ställer upp på det. Men svara mig på en sak, Margareta Winberg. Vad debatten handlar om nu är den gemensamma kaka som kommissionen har beslutat ska fördelas till EU utifrån miljöersättningar och landsbygdsprogram. Det är det vi diskuterar. Och det är i fördelningen av den kakan som Sverige har misslyckats. Är det lättare med östutvidgningen för att Österrike har fått plus 7 % och Sverige minus 30 % när det gäller denna gemensamma kaka? Givetvis inte. Det handlar om samma pengar. Tala klartext – blanda inte bort korten! Det är väl ändå det första man har rätt att kräva av en jordbruksminister.

Sedan gäller det frågan om konsumenter och producenter. Det finns i dag inget motsatsförhållande. Vad tjänar Sveriges konsumenter på att österrikarna får mer ersättningar än vad svenska bönder får? Vad tjänar Sveriges konsumenter på att miljön i Österrike värnas bättre än miljön i Sverige? De tjänar inte ett dugg. De förlorar. Försök inte skapa motsättningar som inte finns. Ta ansvar för misslyckandet i stället. Det vore klädsamt.

Vad är orsaken till detta misslyckande? Jo, det är det som jag har nämnt tidigare. Margareta Winberg vände upp och ned på regelverket. Vi tappade tid. Regelverket blev krångligt. Låt mig läsa en sak. Här har jag samlingen av regelverk för miljöersättningar. Jag ska bara läsa ett enda avsnitt som Margareta Winberg har signerat. Det gäller åkrar med flikiga naturgivna former, små svårbrukade åkrar. I fråga om att få ersättning för en sådan står det så här: ”Åker med flikar och gipar och renar som helt eller till största delen har en bevarad naturgiven form överensstämmande med det förhållande som gällde före jordbrukets motorisering. Åkerkantens längd är betydligt längre än omkretsen på åker vars fältform är anpassad till moderna jordbruksmaskiner. Åkerns flikighetshalt får inte vara mindre än 6.”

Ärade kammarledamöter! Ta ställning till detta, för att få ersättning för flikiga åkrar! Margareta Winberg! Är det underligt att Sveriges bönder inte vågar söka stöd för flikiga åkrar? Samtidigt vet man att man får betala tillbaka pengar fem år därefter om en av Jordbruksverkets kontrollanter kommer och säger att man inte har skött det här. Då häftar man i skuld fem år därefter. Ta ansvar, Margareta Winberg, för detta misslyckande! För det är det det handlar om i det här sammanhanget.

Margareta Winberg! Är det inte dags för en parlamentarisk beredning för att få rätsida på detta?

En annan sak som jag vill ta upp är: Vi behöver en hel jordbruksminister – en *hel*. Margareta Winberg har lastats på också den stora, viktiga jämställdhetsfrågan. Det går inte att förena dessa båda uppdrag, det har vi sett. Nu kräver vi en hel, inte en halv, jordbruksminister.

(Applåder)

Anf. 12 JONAS RINGQVIST (v):

Fru talman! Jag vill börja med att instämma i en hel del av det som Gudrun Lindvall tog upp. Vi behöver mycket pengar till den svenska miljöomställningen. Vi ska kräva av kommissionen att vi ska få de pengarna. Nu är läget som det är.

Men det är läskigt att se: Vi är en folkvald församling i Sverige. Vi är allihop eniga om att vi behöver pengar till miljöomställningen. Vi vill fortsätta på den väg som vi har valt – enigt. Nu är vi överkörda av EU-kommissionen. Vår vilja är underställd EU-kommissionens vilja. Det är odemokratiskt.

Men det är inte så enkelt. Beslutet är också beroende av den svenska regeringens inställning. Margareta Winberg har en ideologisk vilja att reformera jordbrukspolitiken, och vi i Vänsterpartiet delar den viljan. Vi behöver reformera jordbrukspolitiken för att bidra till en rättvisare världsordning, där svenska bönder inte har orättvisa förutsättningar gentemot andra bönder i andra delar av världen, t.ex. småbönder i tredje världen. Och vi behöver reformera jordbrukspolitiken för att få en miljöomställning i Sverige. Vi behöver en sådan omställning av EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Men samtidigt måste den svenska regeringen vara något mer pragmatisk och bevaka de svenska intressena. Det är en svår balansgång mellan omställningen och reformeringen av EU:s jordbrukspolitik och att bevaka de svenska intressena, och den här gången gick det inte så bra. Sverige slutade som förlorare i den reformering som vi precis har genomfört.

Den intressanta frågan är nu hur vi går vidare. Det är väldigt mycket prat om varför det blev som det blev osv. Hur ska vi gå vidare? Eskil Erlandsson har tagit initiativ till ett utskottsinitiativ, ett initiativ som i princip är samma gamla visa om jordbrukets ryggsäck, ryggsäcksdiskussionen i förlängning, om man så vill. Ett sätt att plocka politiska poäng är naturligtvis att Centerpartiet visar att man vill göra någonting. Och Eskil Erlandsson tror att jag är med på vagnen. Jag är med på vagnen för att ställa om svenskt jordbruk, för att satsa pengar på en omställning av svenskt jordbruk och för att hitta de lösningar som behövs. Jag är inte med på Eskil Erlandssons vagn för att plocka politiska poäng.

Så frågan är: Vad ska hända nu, Margareta? Det är bra att jordbruksministern tar upp frågan om modulering och att hon instämmer i att det kan vara en lösning, men den andra punkten, som jag ser som en minst lika viktig punkt, är de andra ekonomiska styrmedel som vi har, nämligen jordbrukets skatter. Hur kan vi använda dem på ett bättre sätt för att kompensera för de förluster som vi har gjort i miljöstödsprogrammet och i landsbygdsförordningen? Är jordbruksministern beredd att diskutera de frågorna också?

Anf. 13 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Margareta Winberg fortsätter att lägga ut dimma. Risken är att hon själv går alltmer vilse. Det är kanske bättre, innan hon helt försvinner bort, att hon faktiskt tar till sig det som flera nu har uppmanat henne till: att erkänna att hon har misslyckats, men att vi kanske tillsammans kan reparera skadan.

Jordbruksministern hävdade här att hon minsann har farit som en skottspole till Bryssel, varit hos Fischler osv. Ja, det är mycket möjligt att

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

det är så. Men det var ju ändå näst intill pinsamt att se nu, under de senaste dagarna, när den som har fått rycka ut för att rädda vad som räddas kunde var LRF:s företrädare, som ändå lyckades utverka ett löfte från kommissionen om att Sverige självt skulle kunna få kompensera för de förluster som vi har fått genom regeringens handlande. Vi har nu fått ett löfte, tack vare det ingripande som LRF har gjort. Men vad gjorde regeringen då? Var fanns regeringen? Är det så att det är lantbruksrörelsen som ska försöka förhandla själv med EU-kommissionen för att det ska bli några pengar till Sverige? Det är en mycket märklig situation.

Margareta Winberg var återigen inne på östutvidgningen. Låt mig också slå fast att vi är för en östutvidgning. Men vi ser det som ett problem när ministern faktiskt under årens lopp har målat upp jordbrukspolitiken som ett hot mot östutvidgningen. Det har skrämt väldigt många av de medlemsländer som nu finns för just en östutvidgning. Men det är ju inte på det sättet. Det motsatsförhållande som Margareta Winberg målar upp existerar ju inte.

Och sedan vill jag beröra frågan om sjukersättningen. Vi kan ju ta den diskussionen. Socialdemokraterna gick till val på att höja sjukersättningen. Man sänkte den sedan till 75 %, trots kristdemokraternas motstånd. Vi var inte med på några sådana sänkningar. Det handlade om prioriteringar. Detta är självklart – vi prioriterade också då – men de prioriteringar regeringen då gjorde har nu lett till att vi har tappat uppemot 8–10 miljarder, pengar som vi hade kunnat hämta hem från EU-kassan och som skulle ha skapat jobb och sysselsättning både på landsbygden och i livsmedelsindustrin. Detta var definitivt en felaktig prioritering!

Jag har lyssnat på Jonas Ringqvist och Gudrun Lindvall. Jag uppfattade inte heller att Jonas Ringqvist var så där väldigt positiv. Han ska nu tillsammans med Margareta Winberg, som jag uppfattade det, redan börja försöka slåss inom det mindre utrymme som man på något sätt redan har accepterat. Ja, men det är ju att ge upp! Ska vi inte försöka ta ett större utrymme att fördela, hellre än att vi nu inom det lilla som är kvar ska försöka slåss inbördes? Det är ju en förödande strategi att redan på förhand ha gett upp.

Jag tar gärna till mig Gudrun Lindvalls råd i stället, om regeringspartiet ställer upp på det, nämligen att vi samfällt säger till kommissionen att vi inte accepterar det här och att regeringen säger att vi inte accepterar det här. Vi accepterar inte detta misslyckande, utan vi är eniga i Sveriges riksdag om att vi inte ska ha det så här. Ja, det kanske är en väg att komma fram.

Får jag också ta tillfället i akt att ändå peka på något vad gäller innehållet i miljöprogrammet. Jag utgår fortfarande ifrån att vi ska kunna få en högre nivå och en större volym, men då är det också viktigt med innehållet. Det är då centralt att vi inte tappar bort ekostödet. Det är alltså den konventionella odlingens övergång till mer miljövänliga metoder som ger störst effekt. Så ta inte bort det som Miljöprogramsutredningen föreslog! Se också till att använda den möjlighet som EU-överenskommelsen innebar, så att vi får med oljeväxterna också i miljöprogrammet. Annars tappar vi bort den odlingen. Det var något kort om innehållet i miljöprogrammet. Det är inte oväsentligt, och jag ser fram emot när det förslaget kommer på riksdagens bord.

Anf. 14 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Vi äter ju gärna svensk mat, mat som är fri från antibiotika, hormoner och salmonella. Den höga matkvalitet som vi har i Sverige förutsätter att vi har ett livskraftigt svenskt jordbruk även i framtiden. Därtill är det ju så att livsmedelsindustrin är vår tredje största industrinäring, mätt i förhållande till antalet anställda. Mäter man produktionsvärdet är den de facto den andra största industrigrenen i Sverige.

Jordbruket och jordbrukspolitiken berör oss alla eftersom vi äter, är sysselsatta och jobbar i olika delar av Sverige. Då går det inte, Margareta Winberg, att ställa grupper, orter och landsändar mot varandra. Det intressanta är att göra en jämförelse med hur det är i andra länder som ingår i den europeiska unionen.

Jag tycker inte att jordbruksministern ska tala om en sanering och förbättring som har skett efter EU-inträdet. Det var ju ändå så att Margareta Winberg lade fram ett förslag som riksdagen fick rätta till. Riksdagen fick dubblera det förslag som Margareta Winberg lade fram i sin första proposition efter det att vi gick med i den europeiska unionen.

Därtill har, som på ett förtjänstfullt sätt sagts här av många, det regelsystem som har skapats kring bl.a. miljöersättningarna inneburit att det varit svårt utnyttja de system som ändå finns. Om regeringen hade hört sammat våra förslag hade det varit möjligt att öka anslutningen till de olika programmen och därmed öka uttaget av EU-medel, men det har regeringen inte gjort. Vi hade t.ex. kunnat höja ersättningsnivåerna för vall- och betesmarker, extensiva marker som är viktiga för att bevara och utveckla det öppna odlingslandskapet.

Det intressanta är ändå, som någon har sagt här, hur vi kommer vidare. Jag blir förvånad när jag i bästa välvilja har ställt ett förslag i miljö- och jordbruksutskottet som kritiserats av Jonas Ringqvist. Antingen har Jonas Ringqvist inte läst förslaget eller så har han läst det och inte förstått, eller så har han läst det och inte velat förstå. Det vore i så fall det allra värsta.

Det jag har sagt är att jag vill att miljö- och jordbruksutskottet begär hos regeringen att den omedelbart undersöker vad reduceringen av miljö- och lantbruksstödet kommer att innebära för svenskt jordbruk. Det är en vänlig begäran om att få veta vad detta innebär för oss. Regeringen bör därefter få i uppdrag att återkomma med förslag till åtgärder för att kompensera jordbruket så att det får jämförbara konkurrensvillkor och så att miljömålen kan uppnås. Att stå och anklaga mig för att med denna välviljiga och timida begäran vilja ta politiska poäng tycker jag är att ta till för mycket.

Anf. 15 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Jag vill understryka vad Gudrun Lindvall sade om att kvaliteten i miljöprogrammet bör vara avgörande. Den här diskussionen handlar ju om stödet till miljön och inte om stödet till jordbrukaren. Det gemensamma ansvaret omfattar vårt kulturarv och bevarandet av den biologiska mångfalden. Jordbrukets miljöstöd är till för att bevara ett varierat odlingslandskap och en varierad kulturmiljö. En politik som vill främja landsbygds- och glesbygdsutveckling måste för att lyckas vanligen ha en bredare inriktning än stöd till enbart livsmedelsproduktion. Det

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

framtida landsbygdsstödet måste inriktas än mer mot miljövänligt jordbruk.

Fru talman! Ett glädjande inslag i utvecklingen är den diskussion som pågår från och inom LRF. Där har man till skillnad från många andra lämnat den ensidiga ryggsäcksdiskussionen. Man har tagit upp en bredare debatt om det svenska jordbruket och den svenska jordbrukspolitiken. Jag är besviken över, fru talman, att den här debatten inte mer handlar om de frågorna.

Den gemensamma europeiska jordbrukspolitiken har inte tagit tillräcklig hänsyn till miljön. En felaktig användning av växtnäring och bekämpningsmedel har skapat problem. Det är av största vikt att bidragssystemet ändras och nya regler utformas för att skapa förutsättningar för en hållbar resursanvändning och ett mer miljövänligt europeiskt jordbruk. En successivt genomförd jordbruksreform skulle ge naturen en chans att läka.

Anf. 16 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Jag kan konstatera att det är två partier som vågar protestera hos kommissionen. Det var lite! Övriga tycks lägga sig platt för kommissionen. Det tycker jag är fegt. Det är klart att vi ska protestera! Har vi några maktmedel att ta till? Låt oss dra in den delen av medlemskapspengarna som vi tycker att vi ska använda för miljöprogrammet till jordbruket. Tror ni att kommissionen intervenerar, eller vad tror ni att den gör? Naturligtvis måste vi vara tuffa mot den odemokratiska institution som kommissionen utgör. Det är en institution som inte ens vill diskutera hur man prioriterar i sina utgifter.

Jag tycker att det är bra att alla partier här visar att de är angelägna om miljösatserna i jordbruket. Men låt oss slå fast att det är pengar för att vidta åtgärder för miljön och inte för inkomststöd till jordbruket. Effekten blir naturligtvis att vi inte har råd med så mycket miljönytta. Det är oerhört allvarligt. Tittar man på de pengar som kommer är det ungefär lika mycket som det är prognostiserat att svenska lantbruket ska ta ut för år 1999. Det är allvarligt att det i så fall inte finns en möjlighet till utveckling av miljöstöden i lantbruket. Det måste vi ändra på.

Det kom en utredning i somras som alla partier hade möjlighet att tycka till om. Såvitt jag förstått har man inte utnyttjat det. Vi vet ju att Moderaterna anser att miljön är en restpost, så det är kanske inte så angeläget att tycka till. Vi i Miljöpartiet anser att förslaget är bra. Det tar bort mycket av det krångel som finns. Vi anser att det förslaget ska implementeras nu. Det ska stadfästas en nivå på 2,8 miljarder.

Det är en klar signal till Bryssel: Vi tänker ha ett miljöprogram på 2,8 miljarder. Sedan ska vi kräva att få tillbaka pengarna från Bryssel. Går inte det anser Miljöpartiet att vi ska lägga på nationella pengar upp till 2,8 miljarder. Nu ska de godkänna det. Det är lite nesligt att Bryssel ska godkänna våra ambitioner, men så är denna union. Går de inte med på det kan vi i Miljöpartiet tänka oss att diskutera en modulering. Det är i absolut tredje hand att ta från arealstöden. Men vi vet att arealstöden i dag med den utformning de har faktiskt är ett hot mot miljön. De skapar ett intensivt lantbruk som påverkar miljön negativt. Därom kan vi väl vara ense.

Det intressanta borde vara att fundera på den möjlighet som kommissionen har fört fram. Det finns en uppräknings på 2 % per år plus att man har sagt att de medel som andra länder inte utnyttjar ska det kunna finnas en möjlighet att använda. Kan vi få göra det bör vi kunna komma upp till 2,8 miljarder under den tid som pengarna behövs. I förslaget ligger t.ex. att ekologiskt lantbruk ska öka från 10 % till 20 %. Det görs inte över en natt, utan det kommer att ta några år.

Vi från Miljöpartiet anser att vi ska agera som om vi har 2,8 miljarder. Detta feqlir att börja diskutera som om kommissionen har haft sista ordet tycker jag är märkligt. Låt oss vara lite tuffa mot Bryssel för en gångs skull när vi faktiskt har så pass mycket på fötterna! Vi kan konstatera att Sverige har ett lantbruk där 44 % av alla lantbrukare säger att de kan tänka sig att ställa om till ekologisk produktion. Det skulle naturligtvis skapa enorma konkurrensfördelar för det svenska lantbruket om vi kunde göra det.

Det är bara att konstatera att det importeras livsmedel, men mycket av det som importeras är ekologiskt odlade livsmedel från Danmark. Det sades i vintras att Konsum har tröttnat på att vänta på de svenska bönderna. De svenska bönderna tycks nämligen inte vilja ställa om till ekologisk produktion, så som konsumenterna önskar. Då börjar man importera.

Men med ett bra miljöstödsprogram och med en vilja att visa kommissionen att vi menar allvar ska det finnas en möjlighet att skapa ett rejält försprång för svenskt lantbruk från konkurrenssynpunkt.

Anf. 17 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag vill bemöta Eskil Erlandssons tal om att vi riskerar att få in mer mat från utlandet nu. Mycket riktigt är det så, men det är ju också en av poängerna med hela EU. Varor, tjänster och personer ska kunna åka fram och tillbaka och röra sig fritt. Det måste vara en av de kunskaper vi hade när vi gick in i EU.

Vad som är viktigt är att konsumenternas förtroende för den svenska maten stärks och att vi får en sådan debatt i Sverige. Jag tror knappast att konsumenternas förtroende för den svenska maten stärks av en debatt som ständigt handlar om att det är synd om bönderna, att bönderna får för lite pengar och att vi måste ge dem mer. Jag tror att konsumenterna till slut tröttnar på den debatten.

Eskil Erlandsson säger också i sitt senare inlägg att vi inte kan ställa grupper mot varandra. Det är klart att man måste göra det i vissa situationer när man prioriterar! Det gjorde vi också när vi samarbetade under den förra mandatperioden. Det är alldeles nödvändigt. Allt åt alla går inte. Det är en önskedröm – en vacker sådan, men den går inte att genomföra i praktiken. Politik handlar om att välja, men också välja bort.

Det är alldeles riktigt som Eskil Erlandsson sade, att det var Socialdemokraterna och Centern här i riksdagen som gjorde upp om miljöprogrammet då, 1995. Vi gjorde också upp om en del andra punkter. Det var det som var grunden till det värdefulla och goda samarbete som i sin tur möjliggjorde saneringen av svensk ekonomi. Det är jag mycket medveten om, och också mycket tacksam för.

Harald Nordlund tar upp den viktiga fråga som vi diskuterar alldeles för lite, nämligen den om vad EU:s jordbrukspolitik betyder för tredje

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

världen. EU:s jordbrukspolitik betyder att vi med skattepengar dumpar maten i tredje världen. Därmed är det inte lönsamt för människorna där att själva producera, utan de dras till storstäderna. Fattigdom och slum blir resultatet. Det blir nämligen billigare att köpa den EU-dumpade maten där än att stanna kvar på landsbygden och själv producera. Detta är djupt osolidariskt och djupt orättvist mot tredje världens folk. Detta är också ett mycket starkt motiv för mig att vilja göra en reformering.

Jag delar också Harald Nordlunds uppfattning om att miljöpengar inte är inkomststöd. Det är detta jag försöker få en diskussion om – man ska inte blanda ihop inkomststöd i största allmänhet med miljöstöd.

Vad vi nu ber bönderna om – och bönderna är de allra bästa på att göra detta – är det som vi ibland kallar för kollektiv nytta. Det handlar om öppna landskap, betande djur, återställande av våtmarker osv. Detta är något vi inte kan räkna med att få gratis, utan det är tjänster som vi nu kan be bönderna göra åt oss. Men då måste vi också vara beredda att betala för dem.

I en situation där bönderna producerar för mycket mat som bl.a. dumpas på tredje världens marknader måste vi hitta en ny uppgift för våra svenska bönder tillsammans med matproduktionen. Jag menar att detta är just den uppgiften. Bönderna är de bästa på att sköta vår miljö, men de måste också få betalt för det.

Gudrun Lindvall försöker skylla allt på kommissionen. Jag tycker nog att vi är många som får dela på ansvaret. Kommissionär Fischler ville ju från början ha en reform som faktiskt gav mer pengar till miljö- och landsbygdsutveckling, men på grund av olika länders ovilja blev det mindre pengar. Jag ställer alltså inte upp på den ensidiga beskyllningen av kommissionen. Den deklaration som är bilagd beslutet från i onsdags visar att miljöfaktorn ändå börjar finnas med.

Anf. 18 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Vi är helt överens om att miljöersättningarna är ersättning för miljöinsats. Jag tycker inte att vi behöver diskutera det ytterligare. Sedan kan man ha olika uppfattning om hur man ska fördela pengarna, men det gäller ersättning för miljöinsatser. Om det inte är så kommer inte EU att godkänna att vi får pengarna. På den punkten är vi helt överens.

Man kan diskutera vilka insatser som är mest effektiva, och där kommer också frågan om vår gemensamma kaka in i bilden.

Jag ställde en fråga till jordbruksministern. Anser jordbruksministern att det är vettigare att satsa miljard på miljard på s.k. miljöprojekt, som vid granskning inte visar sig vara miljöprojekt, än att ge just de bönder som hon här talar om ersättning för gjorda miljöinsatser?

Genom misslyckandet nu är det ett faktum att vi får mindre pengar att betala bönderna med för gjorda miljöinsatser. Det är det som det handlar om.

Vi får inte glömma det konventionella jordbruket i denna debatt. Därmed inte sagt att vi ska glömma ekjordbruket. Men det konventionella jordbruket är ändå basen i Sverige och basen i andra länder. Det är på den basen man konkurrerar också internationellt.

Frågan om u-länderna har tagits upp. Det är en viktig fråga, men den ligger i betydligt vidare cirklar än frågan om hur man utnyttjar EU:s

miljöersättningar, där Sverige har misslyckats. Det är en helt annan debatt! I den får man nämligen med WTO, USA:s stora livsmedelsproduktion, Australien och andra som sannerligen inte dumpar mindre än EU. Låt oss föra den debatten när den debatten passar.

Fru talman! Hur vill nu Margareta Winberg tackla problemet?

Hur ska vi föra jordbrukspolitiken i framtiden?

Hur ska miljöpengarna fördelas när utredningsförslaget har fallit i och med att ramarna har blivit så mycket mindre?

Ett besked på den punkten, tack.

Anf. 19 JONAS RINGQVIST (v):

Fru talman! Jag hade med mig två förslag till debatten – två förslag till hur man ska hantera den situation som har uppstått.

Först och främst måste vi nu se över jordbrukets skatter. Vi måste använda dem bättre för att nå miljömålen och för att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Bekämpningsmedelsavgifter, kväveavgifter och dieselskatt går att använda på ett bättre miljöstyrande sätt. Vi måste se detta i en helhet tillsammans med miljöstöden.

Den andra frågan gäller modulering – att föra pengar från de jordbruk som får mest till dem som utvecklar ett hållbart jordbruk.

Jordbruksministern har svarat positivt på det ena förslaget. Vi har alltså nått en bra bit redan i dag.

Margareta Winberg har två minuter kvar. Jag hoppas att hon använder dessa två minuter till att vara lika positiv till det andra förslaget. Det gäller att lova att se över jordbrukets skatter och se dem som en helhet tillsammans med miljöstöden.

Anf. 20 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Det är uppenbart att Margareta Winberg, vår jordbruksminister, ser sig lika ofelbar som näst intill påven. Hon har inte kunnat erkänna att ett misslyckande är ett misslyckande. Hon har inte kunnat vidgå detta, utan hon försöker fortsätta att lägga ut dimridåer om än det ena, än det andra.

De som får bära bördan av detta är Sveriges bönder. Det är inte synd om bönderna, som Margareta Winberg också säger. Det är faktiskt synd om Sverige. Det är synd om konsumenterna, som i framtiden kanske inte får möjlighet att köpa närproducerade livsmedel som är bra från miljö- och djurhållningssynpunkt. Det är alla dessa konsumenter – invånarna i Sverige – som drabbas när lantbruket i Sverige slås ut. Nu har vi då fått ytterligare en stark konkurrensnackdel i och med detta avtal.

Och då har jag ställt frågan: Är ministern beredd att göra någonting åt detta? Kan vi tillsammans göra någonting åt detta? Det har inte kommit något besked i den frågan. Då måste man dra slutsatsen att svaret är nej.

Det andra jag har frågat är: Om ministern accepterar läget och inte tänker göra någonting åt det, är hon då beredd att utnyttja den möjlighet att kompensera med nationella medel som kommissionen har angett finns? Det finns ju redan en del pengar till detta i budgeten. Vi har inte heller fått något besked på den punkten i dag. Detta skapar en väldig osäkerhet i näringen när det gäller investeringsvilja och annat och därmed ytterst för landsbygden.

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutveck-
lingen*

Detta handlar självfallet om miljöersättningar. Det är precis som Winberg säger att det handlar om öppna landskap, och inte minst handlar det om skogliga åtgärder. Det är allt detta vi tappar, och det gör att landsbygden växer igen. Så kan vi inte ha det.

Jag hoppas att ministern i sitt sista inlägg ger någon indikation på förändring, antingen högre nivåer eller kompensation via den svenska statskassan.

Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för att vi har fått till stånd den här debatten. Men egentligen önskar jag att vi inte hade behövt den. Jag önskar att vi inte hade behövt konstatera att Sverige är den stora förloraren i de förhandlingar och överläggningar som har skett i Bryssel. Jag önskar att vi inte hade behövt konstatera att Sveriges bönder inte har samma konkurrensvillkor som sina yrkesbröder i den europeiska unionen.

Nu har riksdagens partier i morgon en möjlighet att göra något. Jag förutsätter och hoppas att det då finns en majoritet för att ge regeringen ett uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder för hur man ska kompensera jordbruket så att jämförbara konkurrensvillkor uppnås och så att miljömålen kan uppnås.

Tack, fru talman!

Anf. 22 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Den här debatten är en besvikelse för mig och för oss socialliberaler. Var finns visionerna och idéerna om EU som miljöorganisation? I stället för att försöka plocka billiga och kortsiktiga poäng borde vi ha diskuterat hur vi ska komma bort från att miljön och landsbygdsutvecklingen blir beroende av en dragkamp om resurser. Hur ska vi komma bort från att bönderna tvingas att ägna sig åt blanketter i stället för att bruka öppna landskap?

Fru talman! Var finns idéerna om bevarandet av den biologiska mångfalden? Var finns beslutsamheten om östutvidgningen? Var finns solidariteten med tredje världen? Jag har fler frågor.

Fru talman! Vi socialliberaler kommer att fortsätta att gå före i den här debatten.

Anf. 23 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Låt oss skingra en del av dimridåerna. Antalet svenska bönder minskar, men produktionen minskar inte. Det är fortfarande lönsamt att producera mat i Sverige. Avsättningen är garanterad. Vi måste äta.

Låt oss också konstatera att i den budgetproposition som kommer föreslås en skattelindring för bönderna. Den debatten kan vi ta då.

Jag skulle vilja fråga ministern hur regeringen kommer att agera nu. Det är framtiden som är viktig nu och inte vem som bär hundhuvudet för det ena eller andra. Kommer regeringen att gå till kommissionen och kräva att vi successivt får räkna upp miljöstödet till 2,8 miljarder och hämta hem pengarna för landsbygdsutvecklingen? Kommer regeringen att kräva att vi ska få kompensera förlusten via nationella medel? Det måste vi ju också få ett godkännande för. Eller kommer regeringen att

titta på en modulering så att miljöstöden och landsbygdsutvecklingsstöden inte minskar?

Jag skulle önska att vi fick svar på dessa frågor. Detta är mycket viktigt för oss i Miljöpartiet. Miljöstöden till lantbruket är den viktigaste delen av de stöd som finns till lantbruket. Det visar nämligen att vi vill någonting för framtiden.

För oss är detta självklart. Nu finns det ett överskott i budgeten på ungefär 400 miljoner, de pengar som skulle vara 50 % av stöden som vi förlorar. Vi anser att de pengarna definitivt ska komma lantbruket till del. Men vi är också villiga att se till att vi kan plocka fram den del som EU inte vill bidra med för att kunna kompensera lantbruket upp till 2,8 miljarder för miljöstöden och för att kompensera för de pengar som vi förlorar på landsbygdsutvecklingen. Är jordbruksministern villig att vara med i den kampen?

Jag håller med om mycket av det som har sagts om u-länder och CAP, dvs. EU:s jordbrukspolitik. Den utgör faktiskt ett hot mot tredje världen. Det är alldeles självklart att vi måste se över EU:s jordbrukspolitik i ett större sammanhang. Vi i Miljöpartiet anser också att det finns ett samband mellan jordbrukspolitiken, u-landspolitiken och utvidgningen av EU österut. Låt oss återkomma till den debatten som är mycket större än det vi har diskuterat i dag.

Anf. 24 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Låt mig ge Göte Jonsson rätt på en punkt. Det var väldigt roligt med de flikiga åkrarna, men det är också väldigt knepigt och krångligt. Jag lovar att vi i det nya miljöprogrammet ska ta bort de flikiga åkrarna och den konstiga beräkningen för dem.

Sedan vill jag säga en sak till. Det är inte enbart Jordbruksverket som kontrollerar. Man skickar upp personer från Bryssel som är med ute på gårdarna och kontrollerar. Det är en manstark kontrollgrupp. Jag antar att det är män.

LRF har inte förhandlat, Dan Ericsson. Det var fullständigt klart redan från början att vi kan skjuta till nationella medel om vi vill. Om vi går ned till Bryssel med det får vi det säkerligen godkänt. Det brukar inte vara något problem.

Låt mig avslutningsvis säga att svenska bönder ligger i fronten i EU. De är duktiga och moderna. De använder lite eller ingen antibiotika och inga hormoner. Vi har ingen salmonella. Det är frågor som vi nu kan driva i EU. Sverige är i många avseenden ett modelland i EU på jordbrukets område.

Detta har vi gjort med ekonomiska styrmedel, med lagar och med duktiga bönder. Vi har kommit längre än något annat land. Det är klart att vi ska fortsätta att ligga i täten och kombinera detta med det nya uppdrag som flera har talat om. Det handlar om att ersätta bönderna inte bara för att de producerar mat, utan också för att de producerar bra miljö.

Jag har förklarat grunden för hur beslutet har kommit till i Bryssel. Det handlar om Berlinöverenskommelsen som då applåderades av de svenska bönderna. Nu ser vi konsekvenserna av den. Vi har konsekvenserna på bordet nu. Under hösten kommer vi att redovisa ramarna för miljöprogrammet, innehållet i miljöprogrammet, om vi eventuellt ska gå

Prot. 1999/2000:3
15 september

*Särskilt anordnad
debatt om EU:s
miljöstöd och bidrag
till landsbygdsutvecklingen*

in för modulering och om vi eventuellt ska ha en egen svensk nationell ytterligare finansiering.

Vi kommer att redovisa detta under hösten.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Nya riksdagsledamöter

Talmannen anmälde att enligt protokoll från Riksskatteverket hade *Agneta Brendt* (s) utsetts till ny ledamot av riksdagen för Gävleborgs läns valkrets fr.o.m. den 14 september,

Olle Wästberg (fp) utsetts till ny ledamot av riksdagen för Stockholms kommuns valkrets fr.o.m. den 1 oktober och

Hans Hoff (s) utsetts till ny ledamot av riksdagen för Hallands läns valkrets fr.o.m. den 15 oktober.

3 § Anmälan om ny ersättare för statsråd

Talmannen anmälde att *Kenth Högström* (s) inträtt som ersättare för statsrådet Ulrica Messing fr.o.m. den 14 september.

4 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 14 september

1999/2000:1 av *Helena Bargholtz* (fp) till justitieminister Laila Freivalds
Kvinnomisshandel

1999/2000:2 av *Helena Bargholtz* (fp) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Den nya kommunakuten

1999/2000:3 av *Kenneth Johansson* (c) till socialminister Lars Engqvist
Telemedicin

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 september.

5 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Prot. 1999/2000:3
15 september

Anmälades att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 14 september

1999/2000:1 av *Karin Svensson Smith* (v) till miljöminister Kjell Larsson
Trafikmängder och miljökonsekvenser för Öresundsbron

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 21 september.

6 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 september

1998/99:869 av *Lars Ohly* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Svenska medborgares säkerhet

1998/99:879 av *Harald Nordlund* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Europaväg 4 förbi Uppsala

1998/99:889 av *Kent Härstedt* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Statens järnvägar och dess krav från ägaren

1998/99:890 av *Kent Härstedt* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Statens järnvägar och dess framtida investeringar

1998/99:894 av *Ola Karlsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Staten som skogsägare

1998/99:896 av *Kenneth Johansson* (c) till näringsminister Björn Rosengren
Länsväg 297

1998/99:899 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till näringsminister
Björn Rosengren
Söderåsbanan

1998/99:900 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Nedläggningen av Ekeskolan

1998/99:901 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Riksgymnasium för blinda barn med multipelhandikapp

Prot. 1999/2000:3 *den 15 september*
15 september

1998/99:887 av *Raimo Pärssinen* (s) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Återbetalning av underhåll för barn

1998/99:891 av *Inger Davidson* (kd) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Folkhälsoinstitutets informationsbroschyr

1998/99:903 av *Fanny Rizell* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Krav på återbetalning av underhållsstöd

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 21 september.

7 § Kammaren åtskildes kl. 10.39

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

1 § Särskilt anordnad debatt om EU:s miljöstöd och bidrag till landsbygdsutvecklingen	1
Anf. 1 DAN ERICSSON (kd)	1
Anf. 2 ESKIL ERLANDSSON (c)	1
Anf. 3 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	2
Anf. 4 GÖTE JONSSON (m)	4
Anf. 5 JONAS RINGQVIST (v)	5
Anf. 6 DAN ERICSSON (kd)	7
Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (c)	8
Anf. 8 HARALD NORDLUND (fp)	9
Anf. 9 GUDRUN LINDVALL (mp)	10
Anf. 10 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	12
Anf. 11 GÖTE JONSSON (m)	14
Anf. 12 JONAS RINGQVIST (v)	15
Anf. 13 DAN ERICSSON (kd)	15
Anf. 14 ESKIL ERLANDSSON (c)	17
Anf. 15 HARALD NORDLUND (fp)	17
Anf. 16 GUDRUN LINDVALL (mp)	18
Anf. 17 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	19
Anf. 18 GÖTE JONSSON (m)	20
Anf. 19 JONAS RINGQVIST (v)	21
Anf. 20 DAN ERICSSON (kd)	21
Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (c)	22
Anf. 22 HARALD NORDLUND (fp)	22
Anf. 23 GUDRUN LINDVALL (mp)	22
Anf. 24 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	23
2 § Nya riksdagsledamöter	24
3 § Anmälan om ny ersättare för statsråd	24
4 § Anmälan om interpellationer	24
5 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	25
6 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	25
7 § Kammaren åtskildes kl. 10.39	26